

ישראל ופארקים

יער בן שמן

היער הראשון שנטעה קרן קימת לישראל. ביער ניטעו 12,000 עצי זית בשנת 1907. היער מטופל ומתוחזק על ידי קק"ל. זהו אחד מגושי היערות הגדולים במדינה, המשתרע על כ-21 אלף דונם ממזרח ללוד ומשמש "ריאה ירוקה" לאזור גוש דן. אדמות בן שמן נרכשו עבור קק"ל בשנת 1905. הנטיעות הראשונות היו של עצי זית, אולם הגידולים נכשלו ולכן ניטעו ביער אורנים וברושים. בשנים האחרונות, קק"ל נטעה ביער גם עצי בוסתן, עצים רחבי עלים וחורש ארץ-ישראלי. ביער קיימים אזורי נופש ובילוי ואתרים שונים, ביניהם: דרך הפסלים, חניון נופש פעיל גדול ופארק המותאם גם לעיוורים.

יער ביריה

יער נטע האדם הגדול ביותר בגליל. שטחו כ-20 אלף דונם והוא משתרע בין צפת, ראש פינה, נחל דלתון ונחל עמוד. ראשית הנטיעה במקום בתקופת המנדט והמשכה לאחר קום המדינה, על ידי קק"ל. בין האתרים ההיסטוריים נמצאת מצודת ביריה, עליה עלו להתיישבות גרעיני "בני עקיבא" בתקופת המנדט וניהלו מאבק מול שלטונות המנדט על היאחזות במקום. באתר מופעל היום מוזיאון להצגת סיפור האזור וסיפור העליות לקרקע. ביום י"א באדר נוהגת התנועה לשחזר את סיפור העלייה לביריה ומקיימת במצודה טקס גדול. היער נפגע במהלך מלחמת לבנון השנייה, בקיץ 2006, וכיום ניתן לראות את התחדשותם ושיקומם של השטחים שנשרפו. ביער שבילי טיול, מצפורים, חניונים ואתרי ביקור רבים, ביניהם: בוסתנים, מעיינות, בית כנסת עתיק, קברי צדיקים, ועוד.

פארק גולדה

פארק שפותח על ידי קק"ל ונושא את שמה של גולדה מאיר, ראשת הממשלה הרביעית של מדינת ישראל. הפארק שוכן סמוך לצומת משאבים ומשתרע על פני כ-540 דונם. מיקומו של הפארק ליד קיבוץ רביבים, שם גרה בתה של גולדה (אשר הייתה בין מייסדי הקיבוץ) ובו ראתה גולדה את ביתה השני. במרכז הפארק עובר נחל רביבים האכזב, שבשנים גשומות זורמים בו מי שיטפונות. מתחת לפארק יש מאגר מים מליחים, הנחשפים על פני השטח בבריכת מים גדולה. בשטח הפארק ניתן ליהנות ממדשאות ומפינות מוצלות לפיקניקים. בחלקו הגבוה של הפארק יש מצפה, המאפשר תצפית נאה על מרחבי הנגב. לצד הפארק, מעברו השני, נמצאים בסמיכות קבר שייח' ומתחם המשמש לספורט ולנופש, המנצל את אקוויפר המים באזור.

אגמון החולה

מפעלה הגדול של קרן קימת לישראל בעשור הראשון למדינה היה ייבוש ביצות החולה והכשרת אדמות העמק הבוצי לשטחים חקלאיים. בשנת 1993 קרן קימת לישראל חזרה אל עמק החולה והציפה מחדש 1,000 דונם. התוצאה הייתה ברוכה לאזור, שכן אזור ההצפה הפך מחדש לשטח חניה לעופות נודדים ולשמורת טבע ייחודית. כמו כן, נמנע זיהום הכינרת מן הכבול, שהיה גורם מזהם לפני ההצפה. כיום, ניתן לצפות בפארק האגמון בציפורים הנודדות בחורף מאירופה לאפריקה ובחזרה לקראת הקיץ. בנוסף לכך, אפשר לשוט באגמון ולצפות בצמחים ובבעלי החיים הייחודים לאזור, כמו הג'מוסים. כדי לא לפגוע באיזון האקולוגי בפארק, לא ניתן להיכנס אליו עם כלי רכב פרטיים. אפשר לסייר בפארק באופניים או בעגלות מסתור.

יער יתיר

ניטע בשנת 1964 וזכה עם השנים לתואר "גדול היערות בישראל". פיתוחו של היער החל בפריצת דרכים במטרה לתרום לפיתוח הנגב. היער שוכן בדרום הר חברון ושטחו כ-30,000 דונם. יער יתיר נקרא על שם עיר הלווים הכלולה בשטחו, יתיר, ככתוב: "ולבני אהרון נתנו את עיר מקלט הרוצח את חברון ואת מגרשיה ואת לבנה ואת מגרשיה ואת יתיר ואת מגרשיה ואת אשתמוע ואת מגרשיה" (יהושע כ"א, פסוקים י"ג-י"ד). כמות הגשמים היורדת באזור זה נמוכה מאוד, לכן פיתחה קק"ל שיטות מיוחדות המאפשרות את קיומו והיותו היער היחיד בעולם, שנשתל באזור כה יבש. היער זוכה לתשומת לב רבה מהקהילה המדעית בעולם, בעיקר לאור תרומתו לדחיקת המדבר.

יער קהילתי

מרבית תושבי ישראל מתגוררים ביישובים עירוניים, שבהם משאב הנוף הפתוח מצומצם ומרוחק מחיי היומיום. "היערות הקהילתיים" או "היערות העירוניים" הם שטחים פתוחים הסמוכים ליישובים, לחגורת יער או לחורש הגובלים בשכונות מגורים, אשר מטופחים כדי לאפשר לתושבי הקהילה העירונית הסמוכה אליהם ליהנות מפיסת טבע נגישה וזמינה ליד הבית. בין היערות הקהילתיים המוכרים נמצאים: יער פסגת זאב, יער ירושלים, יער ראש העין ויער שעלבים.

יערות קהילתיים מקרבים את תושבי היישובים הסמוכים לטבע ולמורשת המקומית, תורמים לתחושת הגאווה והשייכות, יוצרים הזדמנות להיכרות ולקשירת קשרים חברתיים ומספקים ריאות ירוקות. העצים תורמים לקיבוע פחמן, מסייעים להקטנת הרעש, החום והקרינה בעיר, מקדמים את המגוון הביולוגי ויוצרים סביבת מגורים נעימה. כחלק מפעילותה של קק"ל לשמירה על ערכים אקולוגיים-סביבתיים היא עוסקת בהפיכת שטחים פתוחים ליערות קהילתיים. הפעילות ביער מושתתת על שלושה עקרונות: שימור וטיפול שטח היער הקהילתי וערכי הטבע והמורשת שבו; נגישות חופשית לתושבים לכל חלקי היער ושימוש בו ובמתקניו ללא תשלום; ניהול "חיי היער" תוך שותפות ומחויבות הדדית בין קק"ל, הרשות המקומית והקהילה המקומית. בשותפות עם נציגי הרשות והקהילה המקומית, אנשי קק"ל קובעים את חזון היער, מתכננים, מפתחים, מתחזקים ועורכים פעילויות ביער. כך הופכים מקומות מוזנחים ליערות קהילתיים - מוקד בילוי בטבע ומקור גאווה והזדהות של התושבים עם סביבת מגוריהם.

ט"ו בשבט

ט"ו בשבט הוא חג שאינו נזכר בתורה. במשנה ובתלמוד הוא מופיע בשם "ראש השנה לאילן", ועל פי חז"ל הוא מסמל את תחילתה של שנה חדשה לפירות האילן. עם ראשית הציונות והקמתן של המושבות הראשונות בארץ ישראל קיבל החג משמעות נוספת: חג האילנות ושמירת הטבע. בשנת 1907 התקיים במקווה ישראל טקס הנטיעות הראשון בהשתתפות תלמידי בתי הספר. בשנת 1908, הכריזה הסתדרות המורים והגנות בארץ ישראל על ט"ו בשבט כעל חג הנטיעות. הרעיון קיבל את אישורם של מוסדות התנועה הציונית, שפעלו באותן שנים, ומנהג הנטיעות התקבל בכל מוסדות החינוך העבריים והוא מתקיים עד היום, פעמים רבות בעזרתה ובהשתתפותה של קרן קימת לישראל. מלבד מנהג הנטיעות, בט"ו בשבט נהוג גם לאכול פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל, ובפרט פירות יבשים ואגוזים למיניהם. בשנים האחרונות השתרשה מחדש מסורת של עריכת "סדר ט"ו בשבט", במהלכו לומדים קטעים נבחרים מהמקורות שעניינם בעץ ויושבים סביב שולחנות עמוסים בפירותיה של ארץ ישראל. מסורת זו ממשיכה פעילות טקסטית שהתקיימה בתפוצות ישראל החל במאה ה-17.

